

SPIS TREŚCI

Od Redakcji	I
Przedmowa	1
Wykaz skrótów	4
Podziękowanie	5
Wstęp	7
Rozdział pierwszy. Zdrowie psychiczne a napięcie międzynarodowe	11
Wstęp 11. - Lojalność w stosunku do grupy 12. - Przewodzenie 13. - Zrozumienie międzynarodowe jako postawa dynamiczna 14. - Wychowanie w rodzinie, w szkole i w społeczeństwie 15. - Przemiany szkoły 15. - Cele wychowania 17. - Czynniki wrodzone i nabyte 17. - Bezpieczeństwo jako podstawa ryzyka 18. - Kompenso- wanie frustracji jako narzędzie rozwoju kulturalnego 20. - Higiena psychiczna a potrzeby ludzkie 21. - Wychowanie odbiciem kultury 22. - Bibliografia 23.	
Rozdział drugi. Rodzina, szkoła i opieka społeczna	25
I. Rodzina a zdrowie psychiczne	25
Uczenie się jako proces uczuciowy, umysłowy i jako proces dojrzewania 25. - Wrażliwość dziecka na przeżycia 27. - Znaczenie rodziny w procesie uczenia się 28. - Matka i dziecko 29. - Ojciec 31. - Poczucie bezpieczeństwa rodzi- ców 32. - Troski rodziców 33. - Niepokoje płynące z zewnątrz 34. - Rodzina 36. - Wspólnota europejska i jej problemy 37. - Rodzina i społeczność 38. - Sprzeczne tendencje w działalności społecznej 39.	
II. Rodzina i szkoła	41
Wzajemne uzupełnianie się domu i szkoły 41. - Ważne zadania 42. - Koła rodziców i nauczycieli 43. - Powiązania z innymi formami opieki 45. - Niektóre środki techniczne 47.	
III. Podstawowe formy opieki nad dzieckiem	50
Współdziałanie 50. - Środowisko ekonomiczne i społeczne 52. - Bibliografia 54.	
Rozdział trzeci. Wychowanie przedszkolne	57
Potrzeby społeczne 57. - Wychowanie przedszkolne w Europie 58. - Uspołecznie- nie 60. - Bezpieczeństwo i niezależność 64. - Rozszerzanie kręgu stosunków 66. - Rozwój umysłowy 67. - Rola dorosłego 69. - Postawa pracy 70. - Zabawa jako środek rozwoju 72. - Bajki 75. - Śmierć, narodziny, sprawy seksualne 76. - Wychowanie religijne w pierwszych latach życia 79. - Dyscyplina 80. - Rozwój	

1 przystosowanie się 81. - Wstąpienie do szkoły 82. - Kontakty rodziców z wychowawcami 83. - Bibliografia 85.

Rozdział czwarty. Szkoła początkowa: jej cele i metody a zdrowie psychiczne dziecka

88

Szkoła jako narzędzia rozwoju dziecka 88. - Program 90. - Podstawowe umiejętności 91. - Formy myślenia 92. - Nauczyciel w roli wychowawcy 93. - Postawa pracy a zdrowie psychiczne 94. - Różnice indywidualne 95. - Lekcja zbiorowa 96. - Grupowanie uczniów 97. - Praca indywidualna 98. - Niepowodzenia 100. - Niekonsekwencje dorosłych 100. - Przyzwyczajenia i uczucia w wychowaniu moralnym 102. - Skala wartości 105. - Konflikt wartości 106. - Wychowanie religijne 107. - Problem jednolitości kultury 109. - Bibliografia 110.

Rozdział piąty. Niektóre specjalne problemy nauczania początkowego . . .

113

Współzależność życia umysłowego i uczuciowego 113. - Problemy związane z pójściem do szkoły 114. - Rozwój inteligencji 115. - Różnice indywidualne 116. - Dojrzałość szkolna 117. - Klasa wstępna 118. - Jak przygotować dziecko do pójścia do szkoły? 119. - Zaniedbania i opóźnienie w nauce 121. - Przypadki z pogranicza normy (dzieci „ociężałe umysłowo”) 121. - Czy zaniedbanie w nauce jest artefaktem? 123. - Prace brytyjskie na temat zaniedbania w nauce 124. - Zdolności niewykorzystane 126. - Ogólne czynniki społeczne 128. - Przypadki szczególne 129. - Środki zaradcze 130. - Okresy przełomowe 131. - Gotowość do nauki czytania 131. - Nauczanie arytmetyki 133. - Egzaminu prognostyczne i egzaminu konkursowe 137. - Konstruktywna praca nad zdrowiem psychicznym w szkole początkowej 143. - Bibliografia 146.

Rozdział szósty. Rozwój młodzieży

149

Dzieciństwo i młodość 149. - Zmiany fizyczne i fizjologiczne 150. - Cele rozwoju młodzieży 152. - Rozwój zainteresowań 153. - Rola procesu eksploracji 154. - Zdobywanie samoświadomości 155. - Autodyscyplina 157. - Panowanie nad sobą 158. - Altruizm 159. - Rola dorosłych 160. - W poszukiwaniu filozofii życia 162. - Rola religii 165. - Bibliografia 168.

Rozdział siódmy. Szkoła i młodzież

170

Rozwój umysłowy 170. - Inteligencja i osobowość 171. - Zdolności specjalne 172. - Zróżnicowanie szkolnictwa 173. - Funkcja szkolnictwa średniego 176. - Wychowanie na tle kultury 178. - Szkolnictwo średnie a zdrowie psychiczne 179. - Programy 181. - Wykształcenie ogólne i zawodowe 184. - Początek wieku młodzieńczego jako okres różnicowania się zdolności 185. - Specjalizacja zawodowa 186. - Szkolnictwo średnie typu tradycyjnego 188. - Konflikty 192. - Jak udoskonalić selekcję dzieci do rozmaitych typów szkół? 195. - Poradnictwo szkolne 197. - Bibliografia 199.

Rozdział ósmy. Niektóre szczególne problemy szkolnictwa średniego . . .

202

Pierwszy rok nauczania średniego 202. - Nauczyciele specjaliści poszczególnych przedmiotów 204. - Wychowawca klasowy 206. - Zmęczenie, przepracowanie szkolne, praca w domu, rozrywki 211. - Egzaminu 215. - Współzawodnictwo 219. - Dyscyplina 222. - Kary cielesne 224. - Wychowanie seksualne 227. - Uwielbienie i adoracja 230. - Koedukacja 232. - Wychowanie dziewcząt 234. - Bibliografia 236.

Rozdział dziewiąty. Zagadnienia grup specjalnych

238

Wychowanie dzieci nietypowych 238.

I. Niedorozwój umysłowy

240

Idioci i imbecyle 240. - Dzieci średnio lub lekko niedorozwinięte 241. - Dzieci ociężałe umysłowo 242. - Zróżnicowanie w grupie dzieci niedorozwiniętych umysłowo 243. - Organizacja szkolnictwa specjalnego 247. - Wychowanie dzieci ociężałych umysłowo lub dzieci lekko niedorozwiniętych 249.

II. Dzieci wątłe i upośledzone fizycznie	253
Upośledzenia fizyczne a ogólny rozwój psychiczny 253. — Postawa konstruktyw- na 254. — Poradnictwo psychologiczne i wychowanie 255. — Dzieci dotknięte paraliżem mózgu 256. — Dzieci z upośledzeniami umysłowymi 258. — Dzieci z za- burzeniami mowy 262. — Dzieci upośledzone pod kilkoma względami 264.	
III. Dzieci nieprzystosowane	266
Istota nieprzystosowania 266. — Kryteria nieprzystosowania 268. — Częstość przy- padków nieprzystosowania 270. — Środki zapobiegawcze i lecznicze 273. — Podsta- wowe znaczenie środowiska 276. — Dzieci pozbawione rodziny 277. — Przestępczość nieletnich 279.	
IV. Wnioski	282
Bibliografia 284.	
Rozdział dziesiąty. Zdrowie psychiczne a nauczanie	287
I. Kształcenie nauczycieli	287
Ważna rola nauczyciela 287. — Socjologia zawodu nauczycielskiego 288. — Osobo- wość nauczyciela 290. — Wpływ osobowości nauczyciela na uczniów 291. — Wpływ postępowania dzieci na nauczyciela 294. — Motywy wyboru zawodu nauczyciel- skiego 297. — Selekcja 298. — Kształcenie zawodowe jako pomoc w rozwoju osobowości 300. — Lekcje psychologii 302. — Pedagog nauczycieli 305. — Różne aspekty kształcenia nauczycieli 306. — Nauczyciel jako specjalista nauk spo- łecznych 308. — Uzupełniające kształcenie nauczycieli 311.	
II. Nauczyciele wyspecjalizowani	314
III. Poradnie psychologiczne	318
Cele ogólne 320. — Rozpowszechnianie wyników badań 321. — Poradnictwo szkolne w określonych momentach 323. — Diagnozy i porady lecznicze 323. — Struktura i organizacja 325. — Selekcja i kształcenie zawodowe psychologa 327. — Praca w ekipach 328. — Bibliografia 328.	
Rozdział jedenasty. Niektóre problemy nierozwiązane	331
Przypomnienie kilku zasad 331. — Problemy do zbadania 332. — Wychowanie dla zdrowia psychicznego 333. — Wykorzystanie wolnego czasu 337. — Środowisko 338. — Poczucie odpowiedzialności osobistej 341.	
Bibliografia ogólna	346
Dodatki	349
I.A. Opis i ocena osobowości i postępów dzieci	349
Diagnostyka osobowości w szkole i jej braki 349. — Doskonalenie ocen 351. — Karty indywidualne i arkusze obserwacyjne 352. — Testy inteligencji i wiadomo- ści szkolnych 354. — Trudności w przeprowadzaniu badań testowych i środki zaradcze 355. — Normalizacja testów 356. — Treść testów 357. — Zastosowanie testów 358. — Bibliografia 360.	
I.B. Uwagi na temat wrodzoności i stałości inteligencji	361
I.C. Władze psychiczne i przenoszenie się wprawy (transfer)	362
I.D. Czynniki psychiczne	363
II. Zagadnienie odsiewu i niepowodzeń szkolnych w szkolnictwie średnim	365
III.A. Nieprzystosowanie się	366
III.B. Brak opieki macierzyńskiej	368
IV.A. Konferencja europejska na temat wychowania i zdrowia dzieci w Europie	368
	391

Skład osobowy Konferencji 369. - Metody pracy Konferencji 370. - Dokumenty pracy 370. - Temat książki 371. - Prace dodatkowe 371.

IV.B. Dokumenty robocze przedstawione na Konferencji 372
Eksperci 372. - Komisje narodowe 373. - Organizacja Narodów Zjednoczonych i wydziały specjalistyczne 373. - Organizacje nieoficjalne i inne 373.

IV.D. Publikacje wydane z okazji Konferencji 374
Prace opublikowane 375. - Prace w druku 375.

Indeks nazwisk 377

Indeks rzeczowy 381

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE - WARSZAWA 1960

Nakład 15 000 + 250 egz. Ark. wyd. 28,5, druk 25. Papier ilustr. V kl. 70 g. 70 × 100. Oddano do składania 1. VI. 1959. Druk ukończono w lutym 1960 r. Zamówienie nr 312/59 - L-18.
Cena zł 40.-

ZAKŁADY GRAFICZNE RSW „PRASA”, WROCŁAW UL. PIOTRA SKARGI 3/5.